

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

2. Czas powstania

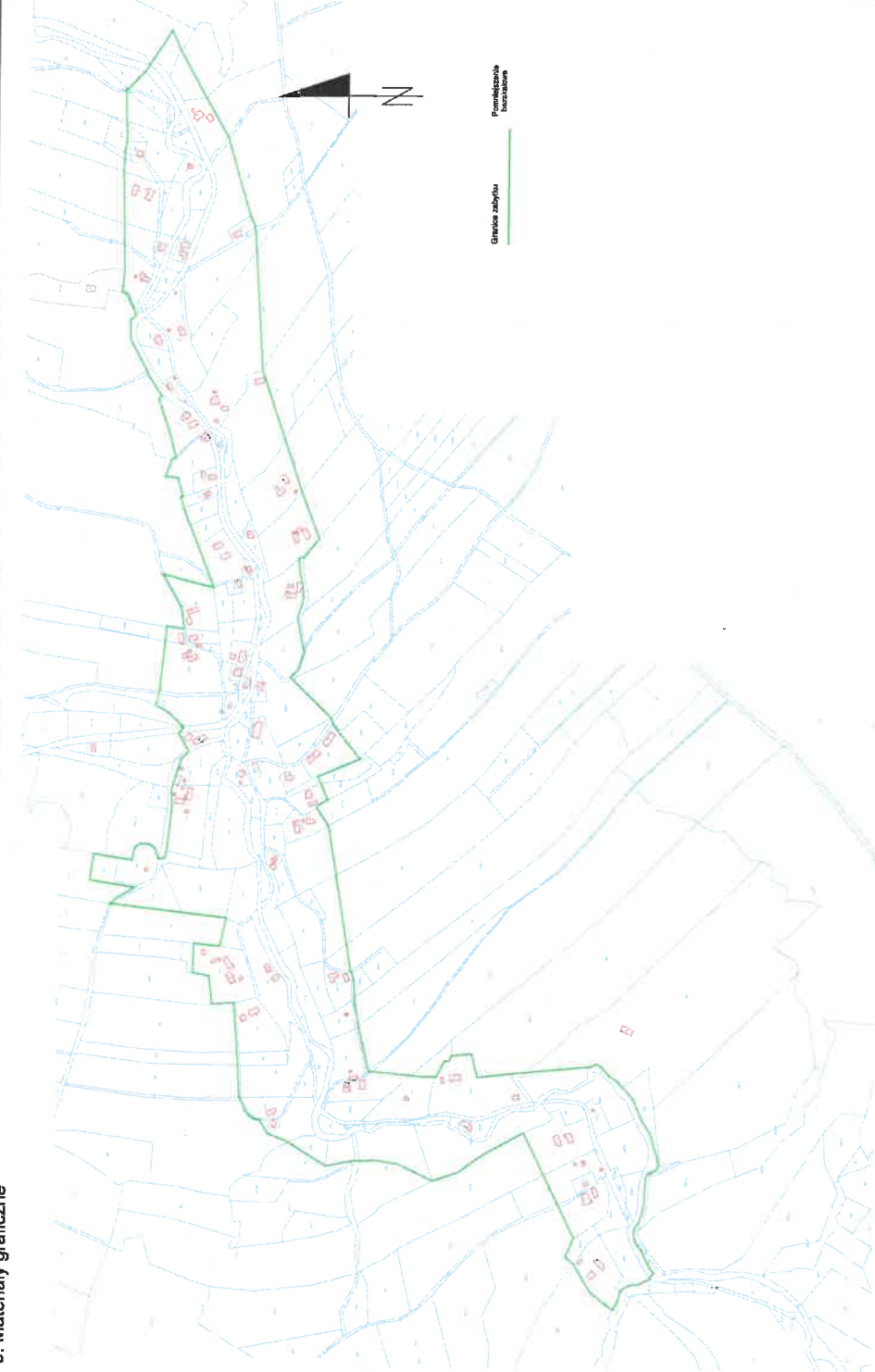
HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI PISARY

XVII w.

3. Miejscowość

PISARY

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **MIĘDZYLESIE**

6. Współrzędne geograficzne

50° 7' 44.634" N 16° 43' 3.134" E

7. Użytkowanie obecne

**MIESZKALNE
ROLNICZE**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Schreybendorff, Schreibendorff

HISTORIA: Pierwsza wzmianka o Pisarach pochodzi z 1631 r. Domniemywa się, że wieś powstała wcześniej i została zniszczona w wyniku wojen husyckich. Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z około połowy XVIII w. W 1743-89 wieś zamieszkiwało 35-40 knieci oraz 31-60 chatupników i zagrodników. We wsi funkcjonowały szkoła oraz młyn, mieszkańcy trudnili się przede wszystkim rolnictwem oraz rzemiosłem. W XIX w. rozwinęło się płóciennictwo – w latach 1830-64 w Pisarach funkcjonowało 73-103 tkaczy, działał szpital, 3 młyny oraz gorzelnia. W latach 1858-59 wybudowano, nowy murowany kościół. Dzięki swojemu położeniu oraz bliskości Międzyzlesia, w XIX w. Pisary stały się wsią letniskową i turystyczną. W 1939 r. we wsi zamieszkiwały 477 osoby. Po 1945 r. pomimo szybkiego napływu nowej ludności wieś zaczęła stopniowo się wyludniać.

Pisary stanowią łańcuchówkę z licznymi odnogami. Większość zabudowy stanowią historyczne murowane oraz drewniano-murowane budynki mieszkalne i gospodarcze charakterystyczne dla ziemi Kłodzkiej. Ukształtowany układ ruralistyczny wsi jest dość dobrze zachowany.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

7 września 2023 r.

Jędrzej Musiał

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	PISARY	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	MIĘDZYLESIE	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI PISARY	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- zachowanie dominanty jaką stanowi kościół filialny pw. św. Wacława
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i gospodarczej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- zachowanie i konserwacja małej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 16: Masyw Śnieżnika i Góry Bialskie, Wrocław 1993.

Kartografia

Messsichtsblatt Mittenwalde 5866, ok. 1936 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

7 września 2023 r.
Jędrzej Musiał

